

2021-10-12

Rutin: Handbok för kartutseende

Syftet med handboken är att öka genomslagskraften för kartor från Havs- och vattenmyndigheten, HaV, genom att ge enkla och tydliga riktlinjer för dig som skapar kartor samt genom att tydliggöra HaV som avsändare.

Rutinen riktar sig till dig som är medarbetare på HaV eller jobbar på uppdrag av HaV och som skapar kartor med HaV som avsändare. Rutinen gäller för alla sorters kartor: kartbilder i presentationer och rapporter, interaktiva webbkartor etc.

Vägledningen beskriver riktlinjer för en kartas alla fyra delar:

1. Norrpil, teckenförklaring, avsändare och andra dekoreringslagar ligger ovanpå resten av kartan.
2. Kartans egentliga innehåll i form av utpekade platser eller områden som lyfts fram med färg och form.
3. Underliggande kartlager som förtydligar och förklarar kartans egentliga innehåll.
4. En nedtonad bakgrundskarta som ger den geografiska placeringen av kartan.

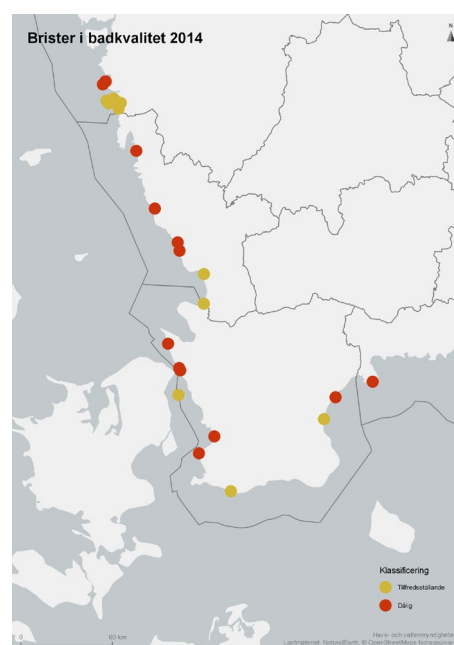
Förutsättningar är olika för varje enskild karta. Undantag från denna vägledning kan därför göras.

Not: Villkorstexter som krävs för de data du använt måste dock alltid vara korrekta och läggas in på kartan.

Utgångspunkter

Utforma kartan så att dess budskap går fram så effektivt som möjligt.

Utforma kartan så enkelt som möjligt och använd hellre flera enkla kartor än en komplicerad.

Exempelkarta

Dekoreringar

Norrpil, teckenförklaring och avsändare är exempel på dekoreringar, dessa lägger du ovanpå själva kartan och dess innehåll.

”Vad kartan visar”

I övre vänstra hörnet skriver du kort men tydligt vad kartan visar. Behövs det så kan du beskriva kartan mer i exempelvis bildtext eller löpande text i anslutning till kartan.

Arial, 10 p., fetstil, svart, svart med vit kant eller helt i vitt, vänsterställt 5 mm från kartans kanter

Dekoreringar

Norrpil

Placera denna norrpil i övre, högra hörnet, annars där den skymmer minst av det kartan vill visa.

Använd endast norrpil där det behövs, exempelvis på mer inzoomade kartor eller där norr inte är uppåt. Undvik norrpil på flera kartor med samma utsnitt som placeras intill varandra.

Storlek: 4,5 mm x 10 mm. Minst 2 mm från kartans kanter

Teckenförklaring

Placera teckenförklaringen ovanför ”Havs- och vattenmyndigheten, HaV” eller där den stör kartans andra delar så lite som möjligt. Gör teckenförklaring så kort och enkel det går utan att förståelsen tappas bort.

Om kartan är tydlig i sig och kan förstås ihop med ”Vad kartan visar” så undvik att lägga dit en teckenförklaring. Om flera kartor har samma teckenförklaring återupprepa den inte på alla kartorna.

*Arial, 6 p., svart, vänsterställt
Minst 2 mm från kartans kanter och andra dekoreringar
Ingen ram runt eller platta bakom om bakgrunden är ljus, annars svart ram runt vit platta*

Skalstock

Placera en skalstock med lämpliga skalintervall i nedre, vänstra hörnet eller där den stör kartans övriga innehåll så lite som möjligt.

Om kartans storlek framgår naturligt av innehållet i övrigt så avstår du från skalstock.

*Arial, 6 p. neutralgrå (#767676), högerställt
Minst 2 mm från kartans kanter*

Skalstock

Avsändare

Lägg texten ”Havs- och vattenmyndigheten, HaV” i nedre högerhörnet, ovanför villkorstexterna. Använd inte HaV:s logotyp på kartor.

*Arial, 6 p., neutralgrå (#767676), högerställt
2 mm från kartans kanter*

Villkorstexter

Allra längst ner till höger anger du källor för bakgrundskarta, förtydligande lager och andra data enligt respektive leverantörs villkor.

*Arial, 6 p., neutralgrå (#767676), högerställt
2 mm från kartans kanter*

Kartans egentliga innehåll

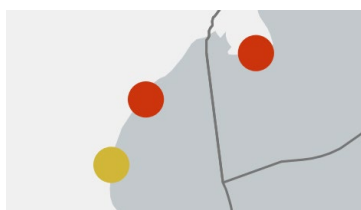
Det du skriver in som "Vad kartan visar" ska syfta på kartans egentliga innehåll, dvs de pålagda punkter, linjer och områden som beskriver eller pekar ut det kartan faktiskt handlar om.

Använd HaV:s färgpalett för digitala kanaler som finns på vår hemsida.

Exempel på symboler för punktobjekt:

I exempelkartan på förstasidan är det badplatserna som är kartans egentliga innehåll, som fyllda cirklar färgsatta efter badkvalitet:

Textetiketter

Använd textetiketter för de pålagda objekt som behöver pekas ut extra eller behöver kunna identifieras för att man ska förstå kartan.

Exempel på textetikett:

Använd lämpliga färger på textetiketterna med färger ur HaV:s färgpalett för digitala kanaler som finns på vår hemsida. Du kan göra textetiketterna halvgenomskinliga (semi-transparenta) för att tona ner dem om så behövs.

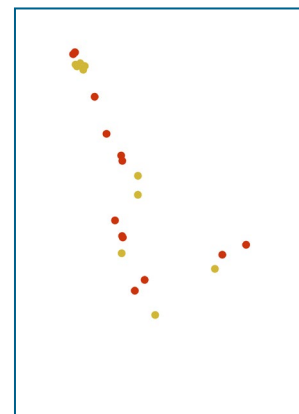
Förtydligande lager

Utöka bakgrundskartan med förtydligande lager ifall det behövs för att den som läser kartan ska kunna orientera sig eller förstå kartan.

Exempel på förtydligande lager: länsgränser, skyddade områden, territorialgränser, vägar, sjöar, vattendrag, orter.

Ibland kommer du att kunna använda färdiga kartlager direkt över nätet. Sådana visningstjänster (WMS-tjänster) finns i allt större utsträckning från HaV och andra organisationer.

Fördelen med färdiga visningstjänster är att det går snabbt att bygga upp en karta med dem. En nackdel är att du inte alltid kan påverka urval eller färgsättning på ett färdigt kartlager.

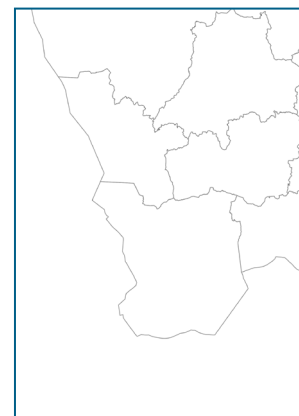

Kartans egentliga innehåll

Tips när du använder visningstjänster:

- Prova att justera lagrens genomskinlighet (transparens).
- Karttjänsten kan ha flera olika stilar per lager.
- Byt färg på kartans egentliga innehåll.

Arial, svart, svart med vit kant eller helt i vitt

Förtydligande lager

Bakgrundskarta

Välj en nedtonad bakgrundskarta så att kartans egentliga innehåll lyfts fram så mycket möjligt.

Utgå från en enklare grundkarta och lägg på förtydligande lager med det innehåll som är nödvändigt enligt förra sidan.

För bakgrundskartor är du av praktiska skäl ofta hänvisad till att använda färdiga rasterkartor eller existerande karttjänster på webben. Dessa är då skapade och färgsatta av någon annan organisation och det kan vara svårt att påverka deras utseende.

Använd i möjligaste mån en bakgrundskarta som utgår de ljusare neutrala grå färgerna i HaV:s färgpalett för digitala kanaler som finns på vår hemsida. Exempel på kartutseende som ligger nära dessa färger:

Bakgrundskarta

Bilaga: Om färger

Använd färger sparsamt och så att budskapet du sänder med kartans färger stämmer med vad kartan vill visa. Låt kartans egentliga innehåll ha mest framträdande färger och använd grå basfärger till bakgrundskarta och förtydligande lager.

Färgpalett

Använd HaV:s färgpalett för digitala kanaler som finns på vår hemsida.

<https://www.havochvatten.se/om-oss-kontakt-och-karriar/om-oss/grafisk-profil-och-logo/fargpalett.html>

Ihop med färgpaletten finns även riktlinjer kring kontrast och nedsatt färgseende.

För mer information om färger på webben se Vägledning för webbutveckling:

<http://webbriktlinjer.se/>

Ibland finns det en etablerad användning av vissa färger, i allmänhet eller inom ett specifikt område. Exempelvis kan rött/gult/grönt användas för ekologisk status eller klassning av kvalitet. Försök då använda liknande färger ur färgpaletten för din karta.

Förslag på användning av några färgtyper:

- Röda färger: Förbud, stopp, risk, varning, restriktion, ”mest”, mycket aktivitet
- Gröna färger: Tillåtet, godkänt, land, jordbruk, grönska, miljö, skyddad miljö/natur
- Blå färger: Vatten, neutral, blå tillväxt, ekonomisk zon

Färgsviter

För att visa kontinuerliga eller diskreta serier med värden som exempelvis salthalt, vattentemperatur, föroreningsgrad, djup, höjd kan du använda färgsviter.

Utgå från lämpliga start-, slut- och eventuella mellanfärger utifrån budskap och med färger ur HaV:s färgpalett för digitala kanaler som finns på vår hemsida. Låt sedan GIS-programmet skapa färgerna däremellan.

Exempel: färgsviten kan skapas med palettfärgerna Blå (#50B9EA) startfärg och Blå (#00639B) som slutfärg.

Skraffering

Om du vill skraffera en yta så använd tydliga, parallella linjer. Undvik skraffering med symboler.